

Szabó Pál Csaba

KÖNYVEK ÉS KÖNYVEK SZINDBÁD KÖNYVTÁRÁBÓL

„Lehet-e, hogy tegnapról mára minden elmúlik? Nem dőlnek össze bánatukban az öreg házak, melyek öreg gazdáikat túlélnek? Vagy a régi folyosók, alacsony szobácskák, öblös kapuboltozatok is épp úgy tudják a titkot, mint én: hogy a sok száz drága fej, csak a nappali embereknek láthatatlan, éjjel minden elnémult hang új erőre kap, minden lecsukott szem felnyílik s a ráncos csizmák, lenge cipőcskék ismét megindulnak, peckesen, kacérul, fontoskodva...”

De megindulhatnak-e valóban azok a lenge cipők és komoly ráncos csizmák, amint azt az egykoron annyira népszerű Szomaházy István remélte? Éjjelente felnyílnak majd a lecsukott szép szemek, öblös kapuboltozatok őrzik újra a régi házakat, minden elnémult hang új erőre kap s az alacsony szobácskákban megint ott ülnek a nagymamák a nagy meleg fotelekben?

A Hajós, a ködben és asszonyokban eltűnő, a magunkat felfedező, mi egyetlen hűséges utazónk, – Szindbád – igennel felel.

Minden vidéki szerkesztőségi szoba, gőzfürdő, éjjeli konflis, podolini szérűskert, józsefvárosi kisvendéglő, kolozsvári kávémérés, tabáni macskakő, pesti özvegyasszony, kézmárki kuzin, kispörköltök és angol mustárok, utolsó spriccerék és hajnali eperpálinkák legjobb ismerője azonos a feltárulkozó, világnyi országgal. Ő ennek a furcsa, hősies, sohasem létezett, szivetfacsaró Magyarországnak biztos kezű hangszereelője, kottamestere, és utolsó baritonja. Amerre az országban kóborolt, amit szagolt, amit megkívánt, csodálatos módon kifejezhetővé, megfoghatóvá, védhetővé és szerethetővé vált.

Szindbád tudta, hogy a dialógus nemesít. Tudta, hogy beszélgetésben lehetséges csak viszonyokat, tágakat, embereket a maguk bonyolultságában meglátni és megismerni. A beszélgetés kölcsönös és végső soron egyenrangúságot feltételező játékosága felemel, könnyűvé tesz és szimbolikusan kitágít. Ebben a szimbolikus és szemléleti tágasságban utazik folytonosan Szindbád. A Szindbád-jelenségben a képek és benyomások anyagcseréje ekvivalens a szóval és történettel.

Szindbád tudja, hogy legnehezebb valóságot álmodni, de ez mindenetre elkerülhetetlen. Így ahol Szindbád megfordul ott történet, álom és valóság születik.

Az utazások és álmok egyik fővárosa a régi Várpalota. Vidám borházak, a szüret illata a Loncsosban, babonás vénasszonyok a kert végében, fekete ruhás, szombatot ünneplő zsidók, szénégetők dala, szegénylegények és perzekútorok közös titkai, a zúgó Bakonyerdő, a vad és szegény Zichyek, a jótékony Waldsteinek.

Hiába tűntek el azóta az összes palotai álmoskönyvek, a főtéri kicsiny szatócsboltok, a hajlékony utcácskák a Rejcsurból, a kedélyes matrónák az izraelita nőegyletből, a kurjongató bakák és andalgó első bálózók a korszóról, a jókedvű tisztviselők a Korona szállóból, a füttyörésző suszterinasok és tekintélyes csizmadiák a Csapó utcából és főleg hiába tűnt el Mátyás király várának szabad és Palotát oltalmazó szelleme – hiába, mert amerre Szindbád járt, amit megfogott, ahova pillantott, amire gondolt, az mind megmaradt és most már örökre meg fog maradni.

Minden amit megérintett könnycsepp lett és emlékezés.

A *Szindbád könyvek* ezeket az emlékcseppeket kutatja Szindbád titkos útjain a tési szélalmok alatt, az ösküi kerektemplomnál, Mátyás király solymászainak nyomában a vilonyai dombok között, a palotai várkertben, a katolikus templom padjaiban, a Sárrét nádasaiban.

Akik valaha találtak még lapokat rég megírt, elfelejtett könyvekből, akik őriznek egy-egy könnycseppet eltemetett utazásokról, azokért, azok által íródik a *Szindbád könyvek*. Mert ahogy Fenyvesi Károly írta Krúdy szülőföldjéről a régi Szabolcs megyéről: „az ember legnagyobb dicsősége az idő fölött aratott győzelem: kiásni, amit eldobtak, megjavítani, ami

eltörött. A varázslat pontos receptje elveszhet, talán vissza sem lehet szerezni többé, de mi azért továbbra is követeljük, várjuk a csodát... abból a valaha kerek világból, amikor az emberek élete rejtett szimetriákban fonódott össze, amikor egy jótett másikat idézett elő, és egy égi adomány nemzedékről nemzedékre szállt. Ha ilyen világról beszélünk, történeteket mondunk, a régi világot idézzük vissza, a mesemondó pedig csodagyógyszert ír fel, valahányszor példákat hoz arról, hogy a tiszta szívvel és lángoló lélekkel érvelő ember könnyörgése előtt meghajlik az ég.”